

Contact met kwetsbare ouderen

Marieke Westra ziet kwetsbare ouderen soms letterlijk wakker worden. Mensen die als gevolg van geheugenproblemen, een verstandelijke beperking of psychiatrische stoornis moeite hebben met functioneren en herinneren, leven op wanneer zij via theater, zang en poëzie worden benaderd. Want dát is wat de Veder-methode van Theater Veder beoogt: contact maken met ouderen bij wie dat op een andere manier minder goed lukt.

PATRICIA VAN DER ZALM

Met poëzie geeft Theater Veder de ouderen een gevoel van welbevinden

"Wij gebruiken poëzie als middel, in plaats van clownerie", antwoordt Marieke Westra op de vraag of de Veder-methode te vergelijken is met een soort Cliniclowns-voor-ouderen. "Liedjes, attributen (aap-noot-miesplankjes) en gedichten roepen herkenning op, waardoor het geheugen wordt gestimuleerd. Dat heeft ook een positief effect op het contact tussen deze ouderen en de zorgmedewerkers."

Innovatief

Voor het ministerie van VWS was de Veder-methode innovatief genoeg om het in de periode 2008-2010 op te nemen in het transitieprogramma in de langdurende zorg (TPLZ). Dankzij dat programma kon de methode, in 2006 mede-ontwikkeld door Westra, zich met financiële steun van het ministerie en van diverse brancheorganisaties verder ontwikkelen. "Het is een manier om verandering te brengen in de hardnekkige cultuur van 'geen tijd, geen geld' in de langdurende

zorg. Investeren in goed contact met kwetsbare ouderen verdient zich terug. Bewoners verliezen zich wat minder snel in probleemgedrag en worden makkelijker in de omgang." Volgens Westra kampen circa 235.000 bewoners in zorgcentra met geheugenproblemen. "Dat aantal neemt alleen maar toe."

Positief resultaat

Inmiddels heeft wetenschappelijk onderzoek van de Universiteit van Amsterdam en VUmc aangetoond dat deze vorm van benadering van kwetsbare ouderen een aanzienlijk positiever resultaat heeft op onder andere stemming en zich thuis voelen dan andere 'reminiscentieactiviteiten'. Ouderen voelen zich minder sociaal geïsoleerd en het contact met de zorgverleners verloopt soepeler en prettiger. "Dat vergroot het plezier in het werk", zegt Westra. Meer werkplezier is volgens haar geen overbodige luxe in een sector waar ruim een op de drie medewerkers kampt

met hoge werkdruk, stress en een groter risico op burn-out en ziekteverzuim. Westra werkte in de jaren negentig vaak als uitzendkracht in de langdurende zorg. "Ik had, net als zo veel medewerkers in de ouderenzorg, het gevoel tekort te schieten doordat er te weinig tijd was voor echt wederkerig contact met bewoners." Door haar gecombineerde achtergrond van verpleegkunde en (muziek-)theater kwam Westra samen met mensen met een soortgelijke werkervaring op het idee voor de Veder-methode. "Muziek kan een betere manier van communiceren zijn. Het kan ontroeren doordat het een diepere laag raakt."

Velen genieten

Tot nu toe hebben honderdvijftig afdelingen van dertien zorginstellingen in Amsterdam, de regio Eindhoven, Friesland en Noord-Holland met de Veder-methode kennism gemaakt. Door de jaren heen hebben ongeveer vierduizend ouderen van de (huiskamer-)voorstellingen

genoten. "Wij betrekken er elk jaar een nieuwe regio bij. Nu zijn wij bezig met Twente."

Via coaching en training on the job kunnen medewerkers leren hoe zij zelf deze aanpak kunnen toepassen. Theater Veder werkt drie jaar met een organisatie samen. Om te voorkomen dat de Veder-methode in een instelling ondersneeuwt of verdwijnt doordat de betreffende medewerker(s) bijvoorbeeld elders een baan vinden, heeft Theater Veder zogeheten 'bruisplekken' bedacht: getrainde medewerkers uit de betreffende regio's komen drie keer per jaar bijeen. "Zij wisselen ervaringen uit, inspireren elkaar en blijven zo gemotiveerd om ermee te blijven werken."

Eigen bijdrage

De gemiddelde kosten voor een zorgorganisatie bedragen 50.000 euro per jaar, gedurende drie jaar. Een deel van deze kosten, voorheen betaald door VWS, komt nu uit het innovatiebudget van de zorgkantoren. "En instellingen betalen een eigen bijdrage", zegt Westra. In de maatschappelijke businesscase wordt geschetst dat tegenover de kosten al vanaf het eerste jaar hogere baten staan door minder probleemgedrag bij bewoners, meer inzet van vrijwilligers en een lager ziekteverzuim en personeelsverloop. ●

► **Meer informatie over de Veder-methode vindt u op www.theaterveder.nl**